

Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες & Εργασιακές Σχέσεις

Ιωάννα Αργυράκη

Δικηγόρος LL.M, M.Sc, DPO

Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.

Ιδιαιτερότητες προστασίας προσωπικών δεδομένων εργαζομένων

- σχέση εξάρτησης μεταξύ εργοδότη - εργαζομένου
- τίθεται στη διάθεση του εργοδότη και η προσωπικότητα του εργαζομένου
- μη άρση της νόμιμης προσδοκίας προστασίας της ιδιωτικής ζωής των εργαζομένων, ακόμα κι όταν χρησιμοποιούν εξοπλισμό και υποδομές του εργοδότη
- η συγκατάθεση κατ' αρχήν δεν αποτελεί νομιμοποιητική βάση επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων
- σύγκρουση έννομων αγαθών εργοδότη – εργαζομένου
- νέες μορφές εργασίας (τηλεργασία, BYOD, κλπ)
- εξέλιξη τεχνολογίας

Κυριότερες μορφές επιτήρησης των εργαζομένων

- βιντεοεπιτήρηση χώρων εργασίας
- παρακολούθηση προγραμμάτων πλοήγησης στο διαδίκτυο
- έλεγχος ηλεκτρονικών επικοινωνιών εργαζομένων
- πρόσβαση σε δεδομένα που είναι αποθηκευμένα στον ΗΥ εργοδότη
- έλεγχος προφίλ εργαζομένων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- έλεγχος τοποθεσίας εταιρικών οχημάτων
- έλεγχος πρόσβασης στις εγκαταστάσεις του εργοδότη

Σύγκριση έννομων αγαθών εργοδότη – εργαζομένου – Δικαιώματα εργοδότη

- στάθμιση *in concreto* με βάση τα εκάστοτε πραγματικά δεδομένα
- διευθυντικό δικαίωμα εργοδότη – υποχρέωση πίστης εργαζομένων
- άρθρο 5 παρ. 1 Σ – επιχειρηματική ελευθερία
- διασφάλιση εμπορικής πίστης και ελεύθερου ανταγωνισμού
- άρθρο 20 παρ. 1 Σ – παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια

Προστασία προσωπικών δεδομένων εργαζομένων – Βασικό νομοθετικό πλαίσιο

- άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, σύμφωνα με το οποίο «1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του. 2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξη επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αυτή προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων»
- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27.04.2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ
- Οδηγία 2002/58/ΕΚ αναφορικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών
- άρθρο 9 παρ. 1 εδ. β' και άρθρο 9Α του Συντάγματος, σύμφωνα με τα οποία «Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη» και «Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από την συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει»
- ν. 2472/1997, ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 95/46 ΕΚ
- ν. 3471/2006, ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 2002/58/ΕΚ, βλ. ιδίως άρθρο 7

Προστασία προσωπικών δεδομένων εργαζομένων – Κατευθυντήριες οδηγίες

- η υπ' αριθμόν R (89)2 Σύσταση του Συμβουλίου των Υπουργών της 18.01.1989 για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων
- η υπ' αριθμόν 2015/5 Σύσταση του Συμβουλίου των Υπουργών της 01.04.2015 για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων
- Γνώμη 8/2001 για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο εργασιακό πλαίσιο (13.09.2001) της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 για την προστασία των δεδομένων
- έγγραφο εργασίας για την επιτήρηση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στον τόπο εργασίας (29.05.2002) της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 για την προστασία των δεδομένων
- Γνώμη 2/2017 σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων στην εργασία (08.06.2017) της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 για την προστασία των δεδομένων
- Οδηγία 115/2001 της ΑΠΔΠΧ
- Κώδικας δεοντολογίας της ΔΟΕ για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εργαζομένων του 1997

Νομιμότητα επεξεργασίας κατ' επίκληση έννομου συμφέροντος

- ο σκοπός της επεξεργασίας θα πρέπει να είναι νόμιμος
- η επιλεγείσα μέθοδος ή ειδική τεχνολογία θα πρέπει να είναι αναγκαία, αναλογική και να εφαρμόζεται με τον κατά το δυνατόν λιγότερο παρεμβατικό τρόπο και να επικεντρώνεται σε συγκεκριμένο τομέα κινδύνου
- είναι απαραίτητο να υπάρχουν ειδικά μέτρα μετριασμού, ώστε να διασφαλίζεται η δίκαιη ισορροπία μεταξύ του έννομου συμφέροντος του εργοδότη και των δικαιωμάτων και ελευθεριών των εργαζομένων
- η επεξεργασία θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις διαφάνειας προκειμένου οι εργαζόμενοι να μπορούν να προσαρμόζουν την συμπεριφορά τους - αξιολόγηση των σχετικών πολιτικών σε ετήσια βάση
- να επιτρέπεται στα υποκείμενα των δεδομένων να ασκούν τα δικαιώματά τους
- να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για να αποτρέπεται η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση και να διασφαλίζεται ότι το προσωπικό έχει επαρκή γνώση των υποχρεώσεων περί προστασίας δεδομένων
- τα αποτελέσματα της επιτήρησης θα πρέπει να χρησιμοποιούνται εν όψει του σκοπού που έχει δηλώσει ο εργοδότης
- διενέργεια Εκτίμησης Αντικτύπου, εφόσον απαιτείται

Περιεχόμενο Πολιτικών

- Πολιτική Αποδεκτής Χρήσης των εταιρικών ηλεκτρονικών υπολογιστών (ή άλλου συναφούς εξοπλισμού), του εταιρικού δίκτυο επικοινωνιών (ή άλλης συναφούς υποδομής) και των εταιρικών λογαριασμών ηλεκτρονικής αλληλογραφίας
- Πολιτική πρόσβασης και ελέγχου των εταιρικών ηλεκτρονικών υπολογιστών (ή άλλου συναφούς εξοπλισμού) που χρησιμοποιούν οι εργαζόμενοι στην οποία θα πρέπει να περιγράφονται κατ' ελάχιστον:
 - i. οι συναφείς σκοποί (δικαιολογητικοί λόγοι) πρόσβασης και ελέγχου, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας
 - ii. η φύση και η έκταση του ελέγχου
 - iii. η διαδικασία, ο τρόπος και οι όροι πρόσβασης και ελέγχου τόσο σε περίπτωση παρουσίας, όσο και τυχόν απουσίας του εργαζομένου
 - iv. οι διαδικαστικές εγγυήσεις που αφορούν την πρόσβαση και τον έλεγχο, ιδίως αναφορικά με την διασφάλιση και απόδειξη της ορθότητας και αντικειμενικότητάς του καθώς και την παρουσία ή απουσία του εργαζομένου

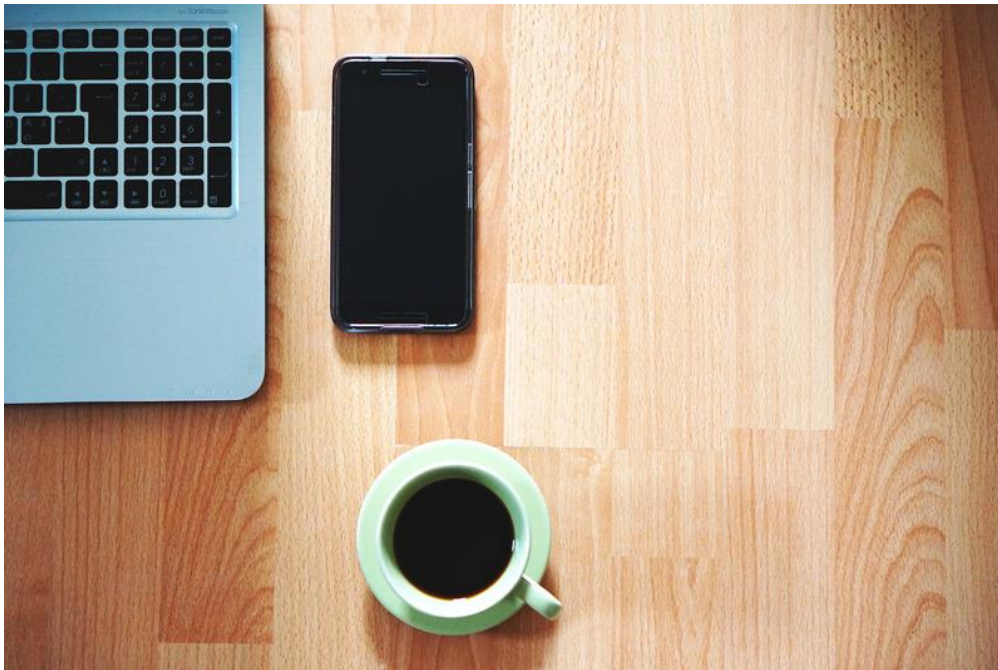
Περιεχόμενο Πολιτικών

- v. ο τρόπος ενημέρωσης του εργαζομένου για τα ευρήματα του ελέγχου
- vi. η διαδικασία που ακολουθείται μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου με την οποία τυχόν διενεργείται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων επί των ευρημάτων προς επίτευξη των σκοπών του ελέγχου καθώς και η σχετική ενημέρωση του εργαζομένου
- vii. η διαδικασία και οι προϋποθέσεις, σύμφωνα με τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα αποφυγής της πρόσβασης και ελέγχου του συνόλου των αποθηκευμένων αρχείων, δεδομένων και πληροφοριών με την υιοθέτηση άλλης, λιγότερο επαχθούς μεθόδου
- viii. η προηγούμενη ενημέρωση των εργαζομένων για το ενδεχόμενο πρόσβασης και ελέγχου στους εταιρικούς υπολογιστές (ή σε άλλο συναφή εξοπλισμό) που χρησιμοποιούν καθώς και οι περιπτώσεις εξαίρεσης από την υποχρέωση ενημέρωσης, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας
- ix. η προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία δυνατότητα προσφυγής των εργαζομένων σε έννομη προστασία

Πρόσφατες αποφάσεις ΕΔΔΑ

- *Barbulescu v Romania (5.09.2017): «..the Court considers that the domestic authorities did not afford adequate protection of the applicant's right to respect for his private life and correspondence and that they consequently failed to strike a fair balance between the interests at stake. There has therefore been a violation of Article 8 of the Convention.»*
- *Libert v France (02.07.2018): «Since the interference was by a public authority, the complaint must be analysed from the angle not of the State's positive obligations, as in the case of Barbulescu..but of its negative obligations...the Court...considers that the domestic authorities did not exceed their margin of appreciation, and that there has therefore been no violation of Article 8 of the Convention.»*

Αντί επιλόγου

- άρθρο 88 ΓΚΠΔ: παρασχέθηκε η δυνατότητα στα κράτη μέλη να θεσπίσουν ειδικούς κανόνες μέσω της νομοθεσίας ή μέσω σε προκειμένου να διασφαλίσουν την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εργαζομένων στο πλαίσιο της απασχόλησης
- άρθρο 17 ΕΓΣΣΕ 2000: «Οι συμβαλλόμενες εργοδοτικές οργανώσεις υπογραμμίζουν προς τα μέλη τους τις υποχρεώσεις που προκύπτουν για τις επιχειρήσεις από το νομοθετικό πλαίσιο καθόσον αφορά την προστασία του ατόμου σχετικά με θέματα προσωπικού χαρακτήρα που αποσκοπεί στην προστασία της προσωπικότητας των εργαζομένων.»
- Τα συμφέροντα του εργοδότη εξυπηρετούνται καλύτερα με την πρόληψη της κατάχρησης των μέσων επικοινωνίας απ' ότι με τη δαπάνη πόρων για τον εντοπισμό της κατάχρησης.